

Aktuální výstupy a novinky programu ESPON

Národní seminář ESPON

Dne 26. 3. 2026 se v prostorách Ústavu územního rozvoje (ÚÚR) v Brně uskutečnil národní seminář ESPON s názvem „Čistá energie v České republice. Obnovitelné zdroje a cesta k udržitelnosti“, který byl organizován ÚÚR ve spolupráci s Ministerstvem pro místní rozvoj (MMR). Na semináři byly představeny základní informace o programu ESPON, výstupy z projektů ESPON CleanEnergy4CE a ESPON TANDEM, česká legislativa související s obnovitelnými zdroji energie a zkušenosti s komunitní energetikou v Česku. Podrobnosti a použité prezentace naleznete na stránkách ÚÚR v sekci Mezinárodní spolupráce.

Územní exaptivní odolnost – překlad publikace

Na stránky ÚÚR byl vložen český překlad publikace Územní exaptivní odolnost, která byla zpracována vloni v rámci polského předsednictví v Radě EU. Příručka vysvětluje koncept územní exaptivní

odolnosti (schopnosti kreativně přetvářet stávající zdroje v reakci na měnící se vnější podmínky), obsahuje příklady úspěšné exaptace vybraných regionů a nabízí praktická doporučení, jak zvýšit odolnost a potažmo soudržnost regionů. Příručka byla přeložena ÚÚR ve spolupráci s MMR.

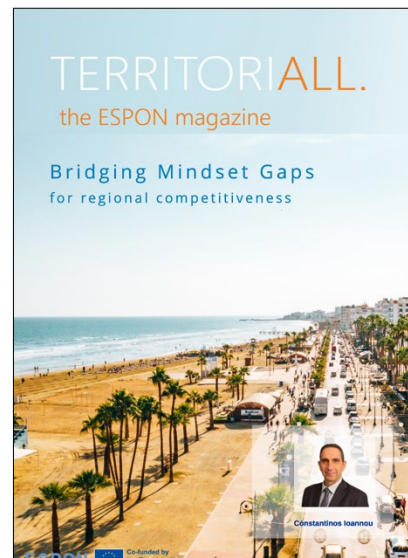
Projekt COREIB – závěrečná zpráva a případové studie

V knihovně ESPON¹ jsou k dispozici výstupy z dokončeného projektu ESPON COREIB (Sběr dat pro budoucí programy Interreg), ve kterém byla analyzována data pro 48 přeshraničních evropských regionů, což má sloužit jako podklad pro programy Interreg po roce 2027. Pro Českou republiku bylo zpracováno pět případových studií pokrývajících přeshraniční oblasti Česko–Slovensko², Česko–Polsko³, Česko–Rakousko⁴, Česko–Bavorsko⁵ a Česko–Sasko⁶.

Časopis TerritoriALL

Na stránkách programu ESPON bylo zveřejněno 18. vydání časopisu TerritoriALL, které tematicky souvisí s prioritami kyperského předsednictví v Radě EU,

tedy s řešením kognitivní vzdálenosti v kontextu územní soudržnosti. Časopis obsahuje příspěvky evropských politiků, vědců a zástupců programu ESPON, kteří se zaměřují na význam znalostí a sdílení informací/inovací pro dosažení konkurenceschopnosti a soudržnosti regionů.

Podcasty ESPON

Na webové stránky ESPON byly vloženy dva nové podcasty zaměřené na přeshraniční mobilitu a regionální trhy práce.

- V podcastu **Can the EU really improve cross-border train travel?** jsou zmíněny výstupy z projektu ESPON CROSSGOV, strukturální překážky pro sjednocení evropské železniční sítě a nastíněny strategie pro odstranění těchto překážek.
- Podcast **Europe Talks back – How work is changing across the EU: A tale of diverging conditions** obsahuje výstupy z projektu ESPON OVERLAP, faktory ovlivňující evropskou pracovní sílu a doporučení pro zpracování účinných strategií.

¹ <https://www.espon.eu/library>

² https://www.espon.eu/sites/default/files/2026-04/38_espon-core-ib_slovakia-czechia.pdf

³ https://www.espon.eu/sites/default/files/2026-04/37_espon-core-ib_czechia-poland.pdf

⁴ https://www.espon.eu/sites/default/files/2026-04/39_espon-core-ib_austria-czechia.pdf

⁵ https://www.espon.eu/sites/default/files/2026-04/07_espon-core-ib_germany-bavaria-czechia.pdf

⁶ https://www.espon.eu/sites/default/files/2026-04/08_espon-core-ib_germany-saxony-czechia.pdf

Výzva k předkládání návrhů cílených analýz ESPON

Na stránkách programu ESPON⁷ byla zveřejněna šestá výzva k předkládání návrhů cílených analýz ESPON s uzávěrkou 30. září 2026. Je zde podrobně popsán záměr cílených analýz, postup při předkládání a vyhodnocování návrhů a vložena veškerá související dokumentace.

Předložené návrhy mohou předkládat zainteresované subjekty (stakeholderi) – tj. zástupci státní/regionální/místní správy, řídicího orgánu nebo orgánu územní spolupráce ESPON, kteří poptávají zpracování projektu.

V návrzích předkládaných prostřednictvím elektronického formuláře je třeba:

- důkladně popsat specifický územní kontext a politické otázky, které by měly být v následném projektu řešeny;
- reflektovat širší evropskou perspektivu;
- zohlednit požadavek na následné využití výstupů z projektu v procesech

tvorby politiky a na přidanou hodnotu projektu pro další zainteresované subjekty z jiných zemí/regionů/měst;

- vysvětlit proveditelnost analýzy z hlediska metodologie, indikátorů a dostupnosti dat a také zajistit aktivní zapojení stakeholderů během celého procesu implementace;
- zohlednit vazbu na některý z osmi tematických akčních plánů ESPON (tzv. TAP – Thematic Action Plans).

Řádně vyplněné formuláře s návrhy cílených analýz procházejí dvoufázovým hodnocením. Pokud je návrh v prvním kole úspěšný, je ještě před závěrečným hodnocením vedoucí stakeholder pozván k on-line diskusi s ESÚS ESPON.

Pokud je návrh úspěšný i v druhém kole, podepíše vedoucí stakeholder smlouvu s ESÚS (Stakeholder Cooperation Agreement), ostatní stakeholderi se na základě podpisu Letter of Commitment zaváží ke spolupráci. Dále ESÚS společně se stakeholdery vypracuje zadávací

podmínky pro výběrové řízení na dodavatele/zpracovatele cílené analýzy.

V případě, že návrh není vybrán, mohou stakeholderi svůj návrh přepracovat a předložit jej k posouzení v dalším kole výběrů návrhů.

Návrhy mohou být podány ze strany skupiny zainteresovaných subjektů (stakeholderů) sdílejících společné potřeby stejně jako pouze od jednoho stakeholdera.

Navázat kontakty lze prostřednictvím vyhrazené skupiny LinkedIn⁸, adresáře uživatelů ESPON⁹, případně národního kontaktního místa programu ESPON – Ústavu územního rozvoje v Brně (Ing. Elena Fedrová), které je součástí sítě kontaktních míst ostatních členských států programu, mezi nimiž jsou distribuovány informace v rámci národních mailing listů.

Tematické akční plány

⁷ <https://www.espon.eu/engage/invitations/open-invitation-submit-proposals-targeted-analyses-6th-cut-date>

⁸ <https://www.linkedin.com/groups/12067347/>

⁹ <https://www.espon.eu/stakeholder-directory>